

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S.**, a. s., C., proti žalovanej **JUDr. I. G.**, správkyňa konkurznej podstaty úpadcu S., a. s., zast. JUDr. E. C., advokátkou, **S.**, o **určenie neúčinnosti zmluvy**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 43 Cbi 118/2002-116 zo dňa 14. 12. 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 43 Cbi 118/2002-116 zo 14. 12. 2007 žalobný návrh zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému na účet jeho právneho zástupcu náhradu trov konania vo výške 96 928,-- Sk.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z predložených písomných dokladov a z prednesov účastníkov na pojednávaní zistil, že uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 K 118/00 zo dňa 4. 7. 2000 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka S., a. s., B.. Žalovaný je v spore pasívne legitimovaný a bol ustanovený za správcu konkurznej podstaty úpadcu. Žalobca svoj návrh uplatnil podľa § 15 ods. 1, 2, 6 ZKV a žiada, aby súd určil, že zmluva o sprostredkovaní č. X./D/98 uzavretá 08. 01. 1998 medzi úpadcom a sprostredkovateľom C., a. s., S., je voči konkurzným veriteľom právne neúčinná a odporca je povinný zaplatiť do konkurznej podstaty úpadcu C., a. s. 49 506 600,-- Sk. Medzi žalovaným a spoločnosťou C., a. s. bola uzavretá zmluva o sprostredkovaní, a ani jedna zo zmluvných strán nespochybnila jej platnosť a v súlade s ňou si žalovaný uplatnil z nej vyplývajúci nárok na zmluvnú pokutu. Žalobca neprimeranosť zmluvnej sankcie vo svojich

podaniach žiadnym spôsobom nepreukázal a poukázal len na svoju pohľadávku voči žalovanému a nevysporiadala sa s výškou majetku žalovaného. Bolo preukázané žalovaným, že v čase uzavretia zmluvy o sprostredkovaní bola suma pohľadávok žalovaného vo výške 891 240 005,24 Sk, ktorá prevyšovala sumu záväzkov žalovaného vo výške 208 881 895,95 Sk. Taktiež je potrebné uviesť, že v čase uzavretia zmluvy o sprostredkovaní členovia štatutárneho orgánu žalovaného neboli členmi štatutárneho orgánu C., a. s., čo vyplýva z výpisu z obchodného registra, podľa ktorého uvedené osoby Ing. M. B. CSc., Ing. N. T., Ing. B. G. boli členmi dozornej rady t. j. kontrolného orgánu a z Obchodného zákonníka tomuto orgánu vyplývajú iné oprávnenia a povinnosti ako štatutárnemu orgánu. Súd ďalej poukazuje, že návrh o neúčinnosti zmluvy o sprostredkovaní bol doručený súdu dňa 09. 03. 2000. Krajský súd v Bratislave vyhlásil konkurz na majetok žalovaného uznesením zo dňa 04. 07. 2000. Ak bol žalobca presvedčený o oprávnenosti svojej pohľadávky voči žalovanému, má svoju pohľadávku prihlásiť do konkurzného konania v súlade so zákonom o konkurze. Podľa § 20 ods. 1 ZKV veritelia dlžníka prihlásia svoje pohľadávky v lehote určenej v uznesení o vyhlásení konkurzu, a to aj vtedy, keď sa o nich vedie súdne konanie alebo konanie o výkon rozhodnutia, alebo exekúcia; 2a/ to sa vzťahuje aj na veriteľov, ktorí podali návrh na vyhlásenie konkurzu. Žalobca uvedenú pohľadávku t. j. pohľadávku zo zmluvnej pokuty do konkurzného konania neprihlásil a tým žalobca nepreukázal svoj naliehavý právny záujem na tejto žalobe.

Súd konštatuje, že žalobca v priebehu celého konania nepreukázal nijakým spôsobom neprimeranosť zmluvnej sankcie. Ku koncu mesiaca, v ktorom došlo k plneniu zmluvnej sankcie, bola suma pohľadávok žalovaného v celkovej výške 641 534 254,85 Sk, ktorá ešte v tom čase značne prevyšovala sumu záväzkov odporcu vo výške 233 539 632,49 Sk (táto skutočnosť je uvádzaná odporcom). Vzhľadom na tú skutočnosť, že žalobca nepreukázal oprávnenosť návrhu podľa § 15 ZKV súd žalobu zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca. Poukázal, že odôvodnenie rozsudku neobsahuje v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. zdôvodnenie, akými úvahami sa súd pri rozhodovaní riadil a ako vec právne posúdil. Súd bez náležitého odôvodnenia sa stotožnil s tvrdeniami žalovaného uvedenými v jeho podaní zo dňa 24. 11. 2007, ktoré bolo navrhovateľovi odovzdané krátkou cestou na pojednávaní dňa 14. 12. 2007, na ktorom bol vyhlásený napadnutý rozsudok. Podanie žalovaného, resp. jeho tvrdenia, ktoré si osvojil prvostupňový súd, a ktorými odôvodňuje svoje rozhodnutie vo veci neúčinnosti zmluvy, sú

z hľadiska právneho posúdenia veci a samotného rozhodnutia irelevantné, s meritom veci vôbec nesúvisia. Predmetom konania nie je posúdenie oprávnenosti alebo neoprávnenosti pohľadávky žalobcu voči žalovanému, ale posúdenie žaloby podanej v zmysle § 15 ZKV. Súd sa však v priebehu konania tvrdeniami žalobcu vo vzťahu k namietanej neúčinnosti zmluvy dostatočne nezaoberal, a ani sa s nimi v rozhodnutí nijako nevysporiadal. Upozorňuje na skutočnosť, že disponuje pohľadávkami voči úpadcovi C., a. s., ktoré boli v konkurznom konaní riadne uplatnené a nie voči žalovanému. Úkony úpadcu C., a. s., resp. uzavretie napadnutej zmluvy a vyplatenie zmluvnej pokuty jednoznačne viedli k zníženiu jeho majetku, a tým aj ku kráteniu konkurzných veriteľov úpadcu C., a. s. Žalobca nikdy netvrdil, že má pohľadávku zo zmluvnej sankcie voči odporcovi S., a. s. Dlžníkom v zmysle § 15 ods. 6 ZKV, totiž nie je žalovaný, ale úpadca C., a. s., ktorého majetkovými pomermi sa súd v priebehu konania vôbec nezaoberal. Spoločnosť C., a. s., už v čase uzavretia zmluvy o sprostredkovaní (08. 01. 1998) neplnila svoje záväzky. Napriek tomu uzavrela zmluvu o sprostredkovaní a dobrovoľne uhradila žalovanému zmluvnú pokutu vo výške 49 506 600,-- Sk, hoci v tom čase evidovala viaceré záväzky po lehote splatnosti. O majetkových pomeroch, resp. insolventnosti dlžníka C., a. s., však jednoznačne svedčí aj neskoršie vyhlásenie konkurzu dňa 23. 11. 1998. Neúčinnosť napadnutej zmluvy o sprostredkovaní napadol na súde žalobou aj ustanovený správca konkurznej podstaty úpadcu C., a. s., JUDr. J. H.. Súd pochybil, keď nevykonal navrhnuté dokazovanie pripojením súdneho spisu sp. zn. 66 Cbi 148/00, vedeného na Krajskom súde v Bratislave, vo veci odporovateľnej žaloby navrhovateľa JUDr. J. H., správcu konkurznej podstaty úpadcu C., a. s., proti odporcovi (S., a. s.) o neúčinnosť záväzku zaplatiť zmluvnú pokutu zo zmluvy o sprostredkovaní zo dňa 08. 01. 1998. Žalobca navrhol vykonanie tohto dôkazu na pojednávaní dňa 26. 10. 2007. Súd vec nesprávne právne posúdil, keď s poukazom na majetkové pomery žalovaného (S., a. s.) podanú žalobu zamietol, hoci sa mal zaoberať majetkovými pomermi úpadcu spoločnosti C., a. s. v zmysle § 15 ods. 6 ZKV. Zamietnutie žaloby súd odôvodňuje nepreukázaním naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe. Na podanie odporovacej žaloby je oprávnený konkurzný veriteľ a správca priamo zo zákona (§ 15 ods. 1 prvá veta ZKV). V zmysle platnej právnej úpravy a súdnej praxe sa existencia naliehavého právneho záujmu v prípade odporovacej žaloby neskúma. Záver súdu na nepreukázaní neprimeranosti zmluvnej sankcie majetku dlžníka (C., a. s.) nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobe vyhovel, prípadne, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení na odvolanie žalobcu navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť z jeho vecne správnych dôvodov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací prejednal vec podľa § 212 ods. 1, 3, § 214 ods. 2 O. s. p., a dospel k zisteniu, že nie sú splnené podmienky ani pre potvrdenie, ani pre zmenu napadnutého rozhodnutia.

Žalobca sa v konaní žalobou na súde domáhal určenia, že Zmluva o sprostredkovaní č. X./D/98 uzatvorená dňa 8. 1. 1998 medzi S., a. s., S.B., IČO: X. zastúpenou Ing. N. T. a Ing. R. H. a sprostredkovateľom C., a. s., D.S., IČO: X. zastúpeným Doc. Ing. J. P. a Ing. M. B., je voči konkurzným veriteľom právne neúčinná, a žalovaný je povinný zaplatiť do konkurznej podstaty úpadcu C., a. s., sumu 49 506 600,-- Sk.

Ústavou zaručené právo na súdnu ochranu sa realizuje podľa príslušných procesných predpisov, či už na súde alebo iných orgánoch. V prejednávanej veci bolo konanie začaté dňa 9. marca 2000, kedy bola žaloba súdu doručená (§ 82 ods. 1 O. s. p.). V podanej žalobe žalobca žalovaného označil ako: S., a. s., so sídlom N.B..

Procesným predpisom na posúdenie žalobného návrhu, bol v čase začatia konania zákon č. 328/1991 Zb., o konkurze a vyrovnaní, v znení jeho neskorších predpisov (v ďalšom znení len „ZKV“), ktorý bol nielen predpisom procesného práva, ale súčasne aj práva hmotného.

Podľa § 66e ods. 1 ZKV na konkurz sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 80 O. s. p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä:

a/ o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu , manželstvo je alebo nie je, o určení otcovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho),

b/ o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva.

c/ o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa ustanovenia § 66e ods. 1 ZKV, inak ustanovujú napríklad ustanovenia § 15 a § 16 zákona, ktoré upravujú odporovateľné právne úkony. Na rozdiel od ustanovenia § 80 písm. c/ O. s. p., osoba oprávnená na podanie odporovacej žaloby naliehavý právny záujem na určení neúčinnosti dlžníkových právnych úkonov, ak ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa, nepreukazuje. Je tomu tak preto, že účelom úpravy odporovateľnosti právnych úkonov dlžníka je zabezpečiť, aby všetko, o čo sa odporovateľným právnym úkonom dlžníkov majetok ukrátil, bolo do konkurznej podstaty vrátené, a veritelia tak boli v konkurze uspokojení aj z právnych úkonov dlžníka, ktoré budú voči konkurzným veriteľom právne neúčinné. Ak teda súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalobca nepreukázal svoj naliehavý právny záujem na podanej žalobe, pretože si uvedenú pohľadávku, t. j. pohľadávku zo zmluvnej pokuty neprihlásil do konkurzného konania, je takýto záver súdu úplne nesprávny. Je nesprávny jednak z dôvodu, že naliehavosť právneho záujmu žalobca preukazovať nemusel. Druhým dôvodom nesprávnosti je, že žalobca v odporovacej žalobe a následne v priebehu konania netvrdil, že voči žalovanému má nejakú pohľadávku. Ak následne v odôvodnení rozhodnutia poukazuje na hospodársku situáciu žalovaného v čase zaplatenia zmluvnej pokuty so záverom, že žalobca nepreukázal oprávnenosť žaloby podľa § 15 ZKV, potom takéto odôvodnenie nemá žiadnu súvislosť s predmetom sporu a ich účastníkov. Uniklo pozornosti súdu, že pôvodný žalobca v podanej žalobe uvádzal, že je konkurzným veriteľom dlžníka C., a. s., na majetok ktorej spoločnosti bol vyhlásený konkurz a žalobou napáda odporovateľnosť právneho úkonu tohto dlžníka. Iná právna skutočnosť je, že odporovacou žalobou sa právo odporovať právnemu úkonu uplatňuje proti tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech (§ 16 ods. 2 ZKV). Skutočnosť, že v priebehu konania bol vyhlásený konkurz aj na druhú zmluvnú stranu Zmluvy o sprostredkovaní č. X./D/98 zo dňa 08. 01. 1998, teda S., a. s., nemá v postavení účastníkov konania na strane žalobcu a žalovaného žiadnu súvislosť. Ak teda žalobca v konaní o podanej žalobe, by bol prípadne aj úspešný, napriek úspechu v konaní nestane sa veriteľom tejto pohľadávky, nemá do konkurzu vedeného na majetok dlžníka, ktorým je žalovaný S., a. s., čo prihlasovať.

Z obsahu spisu však vyplýva, že totožnú žalobu o neúčinnosť dlžníkovho právneho úkonu (zmluva o sprostredkovaní č. X./D/98 z 8. 1. 1998) proti žalovanému S., a. s., podal aj

správca konkurznej podstaty úpadcu C., a. s. konanie sa vedie pod sp. zn. 66Cbi/148/2000. Nejde však o tú istú vec, pretože žalobcovia sú odlišný, predmet sporu a žalovaný je však totožný. Súd o tejto skutočnosti síce vedel, avšak nevyvodil z toho žiadne zistenia, potrebné pre dokazovanie a následné rozhodnutie vo veci. Niet právom uznaného dôvodu, aby súd nespojil na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia, pretože sa týkajú odporovania toho istého právneho úkonu dlžníka a toho istého žalovaného, ktorý podľa žalobcov mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech. Je tomu tak preto, že ustanovenie § 112 ods. 1 O. s. p., nie je obsolentnou právnou normou a možnosť súdu podľa neho postupovať, je v záujme nielen hospodárnosti, ale hlavne rýchlosti konania s účelom zistenia skutkového stavu veci.

Odvolací súd preto z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia a nedostatočne zisteného skutkového stavu veci podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 2 O. s. p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 12. mája 2010

JUDr. Štefan Š a t k a , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková